

20. forum pomorske baštine Mediterana

Kultura življenja i njezina muzealizacija: Okoliš, migracije, prehrana i jezici

Rijeka, 28. - 31. svibnja 2014.

Kakva je današnja slika Mediterana? Vinova loza i stabla maslina u dodiru s plavim morem, zemlja spržena jakim suncem i šibana vjetrom, gole stijene i visoke planine, zeleni komadići zemlje i vrtovi s voćem i povrćem - prostor krajnosti i kontrasta.

Mediteranske su zemlje bile izolirane poput otoka, ali ljudi su se uvijek miješali zbog trgovine, ratova, pustolovina i migracija. Svaka se regija u toj nevjerojatnoj mješavini rasa, religija, običaja i civilizacija borila za očuvanje svoje osobnosti i karaktera. Povrh svega toga bila je klima; klima je određivala ljetinu, a ljetina život. (Clifford A. Wright, Climate, Harvest and Seasons in the Mediterranean)

Udruženje pomorskih muzeja Mediterana (AMMM) bavi se izučavanjem materijalne i nematerijalne pomorske baštine; osnovano je 1994. godine u Dubrovniku i okuplja 30 članica, koje su, na prošlogodišnjem skupu u Barceloni, odlučile dodijeliti domaćinstvo jubilarnog okupljanja gradu Rijeci i Hrvatskoj.

Na ovogodišnjem će Forumu kultura življenja Mediterana biti predstavljena u okviru četiri teme: **okoliš, migracije, prehrana i jezici**. One će biti predstavljene kroz muzejsku praksu i odnos muzeja prema kulturnom nasljeđu, kao i izazovima današnjice, a istodobno je ovaj skup povezan s 1. Festivalom pomorske baštine Mediterana, koji se održava u isto vrijeme te će se i na taj način javnosti predstaviti muzejska djelatnost.

Rad u muzeju i briga o nasljeđu ne podrazumijevaju isključivo bavljenje prošlošću, jer promovirajući baštinu i izgrađujući identitet, nude se rješenja društvenih problema.

Kada je riječ o pomorskoj baštini, važno je utvrditi koliko smo svjesni osobitosti mediteranskog **okoliša**, jesu li i koliko tradicijska ekonomija i pomorstvo u skladu s okolišem i jesu li utjecali na njegovo oblikovanje, kao i je li napuštanje pomorske industrije (brodogradnje) dovelo do promjena u kulturnom krajoliku.

Migracije su danas veliki problem na području Mediterana, no njih je bilo i u povijesti. Jesu li one uvjetovale promjene na kulturnoj mapi Mediterana? Kako muzeji reagiraju na taj problem? Koja je poveznica između pomorske baštine i migracija?

Govoreći o piću i hrani, pomislimo na specifičnu mediteransku **prehranu**, koju je UNESCO proglasio nematerijalnim kulturnim dobrom čovječanstva, ali taj se pojam ne odnosi samo na prehranu, već i na životni stil.

Mediteranska prehrana sastoji se od niza vještina, znanja, prakse i tradicije koja obuhvaća sve, počevši od krajolika, pa do stola. To se odnosi na ljetinu, žetvu, ribolov, konzervaciju, obradu, pripremu, a posebno na potrošnju hrane. (UNESCO, Mediteranska prehrana)

Kako se svi ti aspekti predstavljaju kroz muzejsku djelatnost? Mogu li muzeji utjecati na osviještenost o važnosti zdrave prehrane temeljene na tradiciji?

Mješavina kultura i različitih etničkih skupina na Mediteranu, rezultirala je bogatstvom **jezika** i dijalekata. Međutim, različiti narodi našli su zajednički jezik - *lingua franca*. Što je to *lingua franca*? Postoje li pomorski jezici? Na koji način jezici pridonose stvaranju zajedničke mediteranske baštine?

PROGRAM FORUMA

Srijeda, 28. 5. 2014. - Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka (18.30 Sastanak izvršnog odbora AMMM)

Četvrtak, 29. 5. 2014. (Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka (Mramorna dvorana)

- **9.00 - Otvorenje 20. AMMM Foruma**

Panel I: Okoliš kao interakcija prirode i kulture (moderator: **Davide Gnola**, Museo della Marineria)

- **9.40 - Marco Affronte:** "Okoliš i biološka raznolikost: nasljeđe koje treba otkriti i sačuvati"
- **10.10 - Milvana Arko Pijevac:** "Djelovanje pomorskog prometa na biološku raznolikost kvarnerske regije"
- **10.20 - Franco Juri:** "More i obala kao javno dobro"
- **10.30 - Franca Acerenza:** "Vesla u šumi"
- **10.40 - Alessandro Bortone:** „Luka Tricase. Integrirani sistem povijesti i priča, kulture i prirode"
- **10.50 - Salah Amokrane:** "Istraživanje šuma za gradnju brodova u Alžiru tijekom 17. stoljeća"
- **11.00 - Manel Tiar:** "Pejzažni razvoj grada Alžira između kopna i mora"
- **11.10 - Rudi Čop:** "Maunderov minimum – solarni ciklusi i proizvodnja soli u Piranu"
- **12.00 - Sudionici Foruma posjećuju Festival**

Panel II: Memorija i migracije (moderatorica: **Franca Acerenza**, Museo del Mare, Genova)

- **15.00 - Giuseppina Maria Nicolini,** gradonačelnica Lampeduse i Linose, Sciabica by Fabrica
- **15.30 - Rebeka Mesarić Žabčić:** "Migracije na Mediteranu"
- **15.40 - Maria Paola Profumo:** "Migracije: od sjećanja do gostoprimstva"
- **15.50 - Lurdes Boix:** "Privremene migracije ribara na Costa Bravi"
- **16.00 - Jelena Dunato:** „Projekt *Merika* - Iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880 – 1914."
- **16.10 - Giuseppe Merlini:** "Migracije pomoraca iz San Benedetto na Mediteran"

Panel III: Mediteranska prehrana (moderator: **Miquel Martí**, Španjolska, Museu de la Pesca, Palamós)

- **16.30 - Panayotis Petropoulos:** „Mediteranska je prehrana nematerijalna kulturna baština na UNESCO-a"
- **17.00 - Dražen Lušić:** "Mediteranska prehrana - mit ili stvarnost"
- **17.10 - Ivana Šarić Žic:** „Sve o maslini"
- **17.20 - Elvira Mata:** "Degustacija baštine"
- **17.30 - Flavio Bonin:** "Proizvodnja soli i konzumacija žitarica u Piranu u 18. stoljeću"
- **17.50 - Obilazak Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka**

Petak, 30.5.2014. (Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka (Mramorna dvorana)

Panel IV: Riječi Mediterana (moderator: **Franco Juri**, Slovenija, Pomorski muzej *Sergej Mašera*, Piran)

- **9.00 - Giacomo Scotti,** talijanski pisac, povjesničar i novinar i **Milan Rakovac,** hrvatski pisac: „Jezik našeg mora"
- **9.30 - Vladimir Skračić:** "Jadranska onomastika"

- **9.40** - Nikola Vuletić: "Atlas pomorske kulture Dalmacije i Kvarnera"
- **9.50** - Giovanni Panella, Fédération du Patrimoine Maritime Méditerranéen
- **10.00** - Maria Lucia de Nicolò: "Pomorska terminologija kod 'testiranja sreće' i u dijalektu središnjeg Jadrana"
- **10.10** - Damiano Petruzzella: "Meditranska povezanost u cilju održivosti malih obalnih zajednica"
- **10.45** - **Rezultati i zaključci panela**

Izlaganja AMMM moderatora

- **11.10** (Alberto Garlandini, Italija, predsjednik ICOM Italia i član izvršnog odbora ICOM International, Svjetski kongres ICOM 2016 i Expo Mondiale Milano 2015: Odnosi s pomorskim muzejima

11.30 - Ostale EU mediteranske pogodnosti i moguće suradnje s AMMM-om:

- Andrea Bonifacio, Italija, Marco Polo System, Venecija, projekt manager, Informacije o EU programima i financiranju
- **13.00** - Posjet sudionika Foruma Festivalu

16.30 - Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka Sastanak Skupštine AMMM-a (samo za članove)

Subota, 31.5.2014. (Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Mramorna dvorana)

- **9.00** - Andrea Bonifacio, Italija, Marco Polo System, Venecija, projekt manager: Radionica prijedloga za EU projekte

**Treći Fiumare – Kvarnerski festival mora & Prvi festival pomorske baštine Mediterana (FMMH)
Rijeka, 28. - 31. svibnja 2014.**

Organizatori: *Organizacijski odbor Fiumare – Kvarnerski festival mora; Turistička zajednica grada Rijeke; Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka*

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja povezat će 20. AMMM Forum pomorske baštine Mediterana, koji će se održati od 28. do 31. svibnja 2014. i Treći Fiumare – Kvarnerski festival mora u **Festival pomorske baštine Mediterana (FMMH)**, posvećen predstavljanju pomorske baštine te poticanju razmjene različitih iskustva. Svi članovi AMMM-a su pozvani da aktivno sudjeluju na FMMH-u.

PROGRAM FESTIVALA

Srijeda, 28.5.2014. - Dolazak sudionika u grad

- **do 18.00** - **Verdijeva ulica** - Postavljanje i opremanje štandova
- **20.00** - **Riječka ribarnica:** Otvorenje izložbe „U podmorju Kvarnera“

Četvrtak, 29.05.

- **12.00 -14.00** **Riječka luka**¹: FMMH događanja – prezentacije, performansi, izložbe...
- **12.00** - Otvorenje Trećeg Fiumara festivala i Prvog festivala pomorske baštine Mediterana
- **12.30** - Zakuska za sudionike AMMM-a i FMMH-a
- **19.00** - **Muzej grada Rijeke:** Otvorenje izložbe „More, kamen, grad“
- **Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka:** Otvorenje izložbe „Riječko brodarstvo 20. stoljeća“ ; Koncert Riječkog komornog zbora Val i koktel zabava u parku muzeja

Petak, 30.5.2014.

- **9.00 – 14.00** - **Riječka luka** - FMMH događanja
- **14.00 – 16.00** - Izlet brodom Pomorske škole Bakar *Vila Velebita 2* od Rijeke do Opatije za sudionike AMMM-a i FMMH-a; Ručak na brodu
- **18.00** - **Riječki lučki terminal** - Početak zabave
- **20.00** - Noćna promenade brodova u riječkoj luci za sudionike AMMM-a i FMMH-a

Subota, 31.5.2014.

- **9.00 - 14.00** - **Riječka luka** - FMMH i Fiumare programi
- **11.00 - 12.30** - Plovidba tradicijskim brodovima za sudionike AMMM-a
- **14.00 - 16.00** - Regata tradicijskih brodova
- **18.00** - Zabava

Subota je za članove AMMM-a i sudionike FMMH-a, dan odlaska, no svi su pozvani da ostanu ako mogu i uživaju u Fiumare festivalu koji će trajati do nedjelje u 14 sati.

¹ Svi sudionici AMMM Foruma su pozvani; riječka je luka udaljena oko 10 minuta hoda od Muzeja